

1	2
<b>II. Глютонім каша як мовний знак у складі антропоцентр. ПК</b>	
вік людини	(20) <i>Мало ти ще каші з'їв.</i>
іронія	(13) <i>Уморився, поки каші наївся.</i>
повчання, поради	(12) <i>За таку роботу кашу будеш їсти шилом. Коли дрова горять, тоді й кашу варять.</i>
єдність	(11) <i>Чим більший гурт, тим смачніша каша.</i>
лінощі	(10) <i>І кашу хочу, і по воду не піду.</i>
бідність	(8) <i>Порожні ложки, де каші трошки.</i>
людська вдача	(7) <i>Не дасть в кашу наплювати.</i>
побажання, настанови	(7) <i>Кашу вари густу, бо рідини і в озері вистачає. Не хвали каші, не посіявши проса.</i>
щедрість	(5) <i>В нас просто: смакуй і борци, і кашу, але не забудь про квашу.</i>
достаток	(2) <i>За піччю сиди і кашу їж.</i>
жадібність	(4) <i>Волеє кишка тріснути, як має каша скиснути.</i>
гумор	(3) <i>Чумакові аби каша, а солі він привезе.</i>
працьовитість	(3) <i>У кого добра паша, в того розсипчаста каша.</i>
недовіра	(2) <i>Хіба з ним кашу зварии.</i>
покарання	(2) <i>Дати березової каші.</i>
оптимізм	(1) <i>Аби пшоно – каша буде.</i>
наполегливість	(1) <i>Добилися до своєї каші.</i>
нав'язливість	(1) <i>Передав куті меду.</i>
подяка	(1) <i>Дякуємо за хліб-сіль, за кашу, за милість вашу.</i>
смерть	(1) <i>Він уже від'їв каші.</i>
<b>III. Глютонім каша як мовний знак у складі анімастичного ПК</b>	
прикмети	(4) <i>Після Юрія буде каша і в дурня.</i>
шанування природи	(2) <i>Почекай, маю: зварю тобі каші в гаю. Иди, іди, дощичку, зварю тобі борщичку!</i>
<b>IV. Глютонім каша як мовний знак у складі зоолатричного ПК</b>	
шанування тварин	(2) <i>На тобі, куций, кашки, щоб і ти знав Великдень. Кім воркоче, бо кашки хоче.</i>
<b>V. Глютонім каша як мовний знак у складі мантичного ПК</b>	
ворожильні формули	(3) <i>Варися, кашо, смачна та весела. Иди, Доле, до нас кашу їсти. Як кутя, так і дитя.</i>

На основі проведеного дослідження встановлено, що найбільшу частотну динаміку мають паремії з глютонімом *каша* у складі антропоцентричного (114 одиниць) та кулінарного ПК (64 одиниці) і значно меншою мірою – у складі анімастичного, зоолатричного та мантичного ПК (5, 2 та 3 одиниці відповідно). Таким чином, прагмасемантична аксіологічна категоризація одиниць українського паремійного сегменту з лінгвістичними знаками глютонії доводить, що в ментальному лексиконі українців превалюють мовні знаки, пов'язані з цінностями духовної, а не матеріальної природи.

Л.Я. Сапожнікова, доц. (ХДУХТ, Харків)

## ОСОБЛИВОСТІ SMS-ПОВІДОМЛЕНЬ З ТОЧКИ ЗОРУ ЛІНГВІСТИКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Мобільна комунікація представляє технічно-опосередковану індивідуальну, групову або масову комунікацію, яка реалізується за допомогою портативних приладів безпроводним способом і пропонує своїм користувачам спілкування, передавання інформації. Така служба дозволяє передавання літеро-цифрових повідомлень та таких систем, як електронна пошта, пейджинговий зв'язок, голосова пошта. Відомо, що преса, радіо, телебачення (як засоби мовної комунікації) виникли в зв'язку з потребами суспільства і обслуговують певну сферу його життя, а тому набувають особливостей мовної репрезентації. Мобільний зв'язок є засобом комунікації, який можна порівняти із засобом масової комунікації, а також із засобом індивідуальної комунікації (наприклад, із стаціонарною телефонною мережею).

Новий засіб спілкування викликав особливий інтерес у молоді, отже її вплив на свідомість особистості ігнорувати не можна. Наше дослідження присвячене питанню смс-комунікації на українському ґрунті, що дозволить простежити мовні характеристики текстових повідомлень. Здебільшого вони являють собою нетрансформований усно-розмовний текст з наявністю алогічності, невинуватих повторів, різних помилок (орфографічних, пунктуаційних, граматичних, стилістичних). Слід зазначити: стислість, миттєвість і приватний характер повідомлення, залежність від засобу передавання інформації, спонукає до використання «дублерів» (наприклад, б замість ш, 4 замість ч), смайликів, своєрідної графіки - все це, на нашу думку, сприяє вияву

більше мовної творчості, ніж бездумності, більше вираження позитивних емоцій, ніж неунормованої лексики. Прагнення імітації усної мови виявляється в низці словотворчих особливостей смс-тексту, а також на рівні лексики та синтаксису (неологізми, розмовна лексика, неповні речення).

Людина, що пише смски, вирішує (непомітно для себе) кілька важливих завдань, крім простої передачі змісту. Серед них ми виділили такі: *компресія тексту, транслітерація, мовна гра, позитивність інформації*.

Обсяг смски обмежений, отже, потрібно збагнути, як укласти максимум змісту в мінімум знаків. Свідомо чи несвідомо у автора тексту актуалізуються процеси згортання мови. Компресія може відбуватися за рахунок засобів різних мовних рівнів: графічних, що сприяють вживанню особливої пунктуації: використання в одному тексті крапки, окличних і питальних знаків; смайликів: складені, як правило, із знаків пунктуації, що відображають настрій автора; особливої графіки: суміш латиниці, кирилиці, цифр і позамовних знаків, в якій важливим стає донести зміст висловлювання, не піклуючись про правила та норми; варіативного використання розміру літер. Невипадково в смс-повідомленнях нормативні розділові знаки часто поступаються місцем смайликам - графічним піктограмам, що передають модусний зміст. Конденсації сенсу також сприяють елімінація, використання запозичень, специфічних для електронної комунікації скорочень тощо.

Активізує мовне чуття адресанта так званий трансліт, зумовлений необхідністю набирати українські слова латиницею (так доводиться робити користувачам телефонів, в якому немає української абетки або з іншої причини). Наші інформанти стверджують, що такий запис не завжди легко сприймати, тому ним користуються не досить часто. Отже, автор такого тексту завжди повинен відчувати межу, до якої можна змінювати образ слова, щоб воно не стало невпізнаним, як у такому випадку: *Vse dybe hor vyjblo* (Вже дуже хороше вийшло).

Будь-який новий засіб комунікації не тільки надає можливості створення та передавання повідомлень, а й розвиває, за нашим переконанням, ігрові здібності людини. Як свідчить наше дослідження, смс-повідомлення – це простір для мовної гри, особливо для молоді, яка прагне до виявлення оригінальності мислення та сприйняття.

За нашими спостереженнями, найважливішою рисою смс-комунікації є її загальний позитивний, доброзичливий характер. Смски здебільшого передають не тільки інформацію (*На першому каналі хокей*), запит про інформацію (*Іришко. А не знаєш, де Палац одруження?*), спонукання до дії (*Mozheb Perezvonutu?*). Відомий у світі психолог Е. Берн ще додає так зване "поплескування", необхідне кожній людині для позитивного емоційного стану.

Підсумовуючи зазначемо: досліджувані міні-тексти – не причина низької мовної культури, вони відображають байдуже ставлення до знання мови, вивчення її норм та особливостей, але все ж таки з лінгвістичної та психологічної точки зору смс-повідомлення – це явище більш позитивне, ніж негативне.

**А.М. Сесь**, доц. (ХДУХТ, Харків)

**К.К. Василець**, асист. (ХДУХТ, Харків)

## **ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ГРОМАДСЬКЕ БУДІВНИЦТВО”**

Загальні підходи до методики організації самостійної роботи студента та її здійснення. Самостійна робота студента – це самостійна діяльність студента, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі.

Важливу роль у вивченні навчальної дисципліни “Громадське будівництво” відіграють раціональні засоби: методи організації самостійної роботи, умови праці, режим дня, техніка праці та ін.

Мета самостійної роботи – закріпити знання, здобуті студентами на лекціях, на інших видах аудиторних занять, самостійно оволодіти теоретичними знаннями з дисципліни і набути навичок вирішення практичних завдань, що виникають у професійної діяльності.

Під час вивчення навчальної дисципліни “Громадське будівництво” відокремлюють такі види самостійної роботи студента:

- слухання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних і лабораторних робіт;
- відпрацювання тем лекцій та семінарських занять, виконання практичних і лабораторних робіт;
- підготовка рефератів;
- підготовка до модульного контролю та заліків;
- робота з літературою та ін.

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці.

Для контролю знань, передбаченого навчальними планами, при вивченні дисципліни “Громадське будівництво” найбільш доцільними формами контролю самостійної роботи є:

- усне опитування;
- письмова робота;
- контрольна робота;
- тестове опитування;